Pohjan I taistelu 18.3.1918

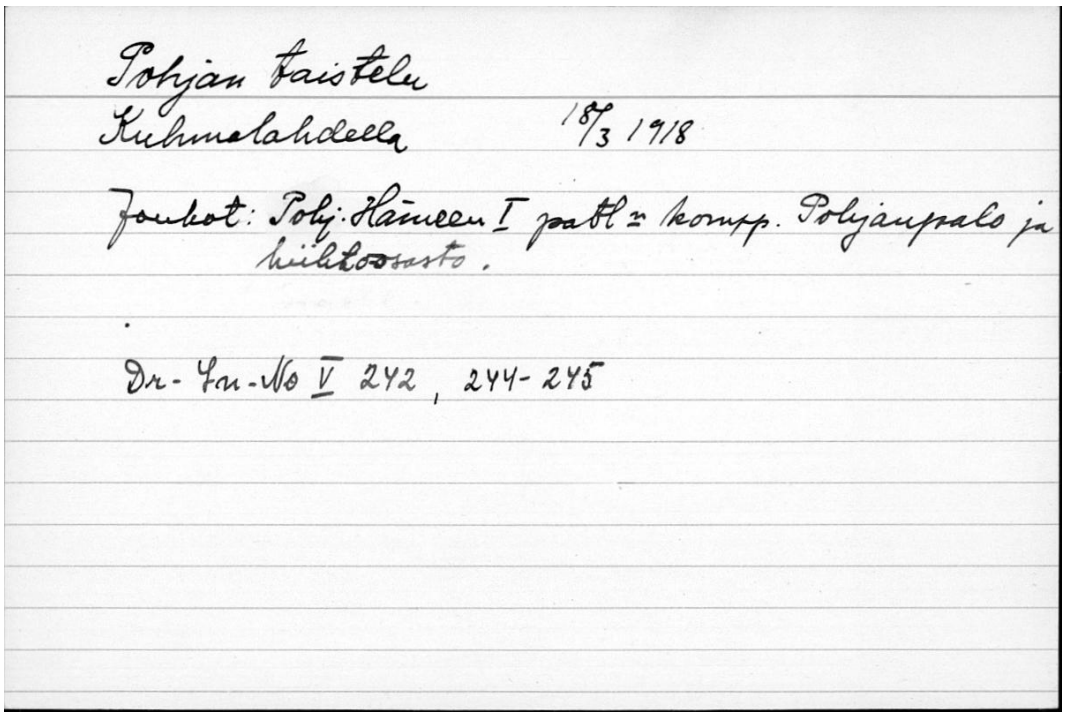

330

Punaisten läntisen rintaman oikealla siivellä Päijänteen rannalla ei taistelukosketuksia 16.-20.3. syntynyt, sillä valkoiset tyytyivät vielä varmistamaan Oriveden rintamaosa lähisivustan.[331]

Kalmin tiedotusten kautta oli eversti Wilkman selvillä eri ryhmien välillä täten syntyneestä yhteistoiminnasta. Hän tiesi myöskin, että rakuunarykmentin pääosa oli klo 10:stä lähtien Eräjärvellä Ja että **majuri Ahrenbergin** huomio oli kohdistettu asiainmenoon Pohjan seuduilla, josta päin hän oli kuullut tykkien ääntä.[332]

18.3. klo 4:30 aamulla Kalmin ensimmäinen komppania (Holopainen) lähti Padasjokea kohti. Toinen joukko (Pohjanpalo) - yksi komppania jalkaväkeä ja hiihto-osasto lähtivät Vehkajärveltä vähän myöhemmin Pohjaan päin, ensimmäisen komppanian miehittäessä, vihollista kohtaamatta, Kosken ja Toritun välillä olevan tienristeyksen.[333]

Eräjärvelle lähetetty joukko (Sigell) saapui aamulla 18.3. klo 5.45 yllättäen Eräjärven (nyk. Oriveden) Järvenpään tienristeykseen, lähtien pyrkimään kohti Pohjan risteystä.[334] Näiden toimien vuoksi punaisten rintamapäällikön V.A. Kreanderin etujoukot menettivät tienristeyksen. Kalmin määräyksestä Sigell aloitti klo 10.30 Eräjärven Järvenpäästä etenemisen päästäkseen mahdollisimman nopeasti Pohjaan avustamaan Pohjanpaloa.[335]

---

[330] Internet: Kansallisarkisto – Sisällissodan taistelupaikkakortisto http://wiki.narc.fi/portti/images/5/5f/Po_pö.pdf
[331] Lappalainen 1981/II, 129
[332] Donner et al. 1925, 242
[333] Raitio 1996, 295 sekä Donner et al. 1925, 241
[334] Raitio 1996, 295
[335] Lappalainen 1981/II, 129

Sigell oli Järvenpäästä lähdettyään ehtinyt vasta 4 km mainitun kylän eteläpuolella olevaan tienhaaraan, missä Vihasjärven tie yhtyy maantiehen, kun etenemisen katkaisi konekiväärituli, joka pakotti hänen joukkonsa levittäytymään ketjuun. Kävi ilmi, että myöskin punaiset oli etenemis-aikeissa ja että Sigellin heikkoa joukkoa vastassa oli ylivoimainen vihollinen. Hän sai sen vuoksi tyytyä puolustamaan loppupäivän kuluessa siihen saakka voittamaansa maastoa.[336]

Kuhmalahdelta soitettiin iltapäivällä Tampereelle punaisten esikuntaan, että *"lahtarit painavat kahdelta suunnalta, nimittäin Eräjärveltä yksi joukko ja toinen Vehkajärveltä"*, mutta että joukot ovat toistaiseksi entisissä asemissaan.[337]

Mutta kun Pohjanpalon odottama apu täten jäi tulematta, joutui tämäkin vuorostaan vaikeuksiin. Kello 13.30 tienoissa kävivät Pohjassa olevat punaiset hyökkäämään, ja pian kävi ilmi, että täälläkin oli vihollisella tuntuva ylivoima. Ainoastaan erinomaisen vahvaan asemaansa turvaten ja odotellen pikaista apua kykeni Pohjanpalo pitämään täällä puoliaan.[338] Pohjanpalo ilmoitti että *"asemamme on korkealla mäellä Pohjan itäpuolella, joka hallitsee koko kylää*".[339]

Sittemmin hän lähetti vielä raportit: *"Klo 2.30 i. p. Olemme yhä samassa asemassa. Punaiset ampuvat yhdellä tykillä ja kahdella kuularuiskulla. Emme ole saaneet yhteyttä Sigellin joukkojen kanssa vielä." "Klo 3 i. p. Vihollinen yrittää nähtävästi Pohjan kylästä Vehkajärvelle Kuhmajärven pohjoispuolitse. Vastassamme liian vahvoja voimia. Sigellistä ei ole kuulunut mitään. Punaiset ampuvat tykillä kovasti. Saanko palata Vehkajärvelle, jollen pian saa yhteyttä Sigellin kanssa?"*[340]

Kalm koetti tässä pulassa saada rakuunat iskemään Eräjärveltä käsin vihollisen selkään ja pyysi Ahrenbergiltä puhelimitse sensuuntaisia toimenpiteitä. Myös Sigell lähetti avunpyyntöjä. Näiden esitysten johdosta määräsi Ahrenberg klo 15 aikaan ratsumestari Blomqvistin lähtemään kahden rakuunajoukkueen ja yhden konekivääri-joukkueen kera Vihasjärven kautta Sigellille avuksi. Tämä apu tuli kuitenkin siksi myöhään, ettei se voinut enää korjata tilannetta. Toinen rakuunajoukkue pääsi näet konekiväärien kera kornetti **Wahrenin** johdolla klo 18 aikaan yhteyteen Sigellin kanssa, mutta molempien päälliköiden mielestä oli silloin jo liian myöhäistä aloittaa hyökkäystä. Näin ollen täytyi Pohjanpalon klo 19 tienoissa vetäytyä Pohjasta takaisin Vehkajärvelle, ja melkein samoihin aikoihin lopetti myöskin Sigell taistelun ja palasi vanhaan sijoituspaikkaansa Järvenpäähän. Blomqvistin osastot majoitettiin Vihasjärvelle.[341]

Siepattujen puhelinilmoitusten mukaan piti punaisille olla tulossa lisäjoukkoja Pälkäneeltä käsin. Kalm tiedotti klo 20.30 omista voimistaan, että ne olivat perin uupuneet ja tarvitsivat lepoa. Hän oli sen vuoksi määrännyt Pohjanpalon palauttamaan osastonsa yön kuluessa Kuhmoisiin rekimatkassa.[342]

Pohjan kylällä ja Kuhmajärven ja Tervajärven välisillä kannaksilla arvioitiin olleen tuolloin noin 1 000 punaista (Uudenmaan II pataljoona) neljän konekiväärin ja yhden tykin kera. Kun illalla molemmat

[336] Kalm 1919, 69, Donner et al. 1925, 244-245
[337] Tiede ja Ase 1952, 57
[338] Donner et al. 1925, 245
[339] Kalm 1919, 68
[340] Kalm 1919, 69
[341] Donner et al. 1925, 245
[342] Donner et al. 1925, 245

Kalmin pataljoonaan kuuluneet valkoiset komppaniat irrottautuivat taistelusta, punaiset jatkoivat mitään huomaamatta tulitustaan vielä myöhään yöhön.[343]

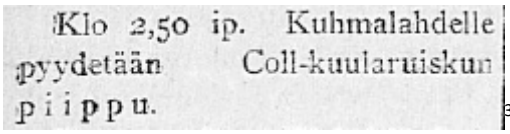
Klo 2,50 ip. Kuhmalahdelle pyydetään Coll-kuularuiskun piippu.

[344]

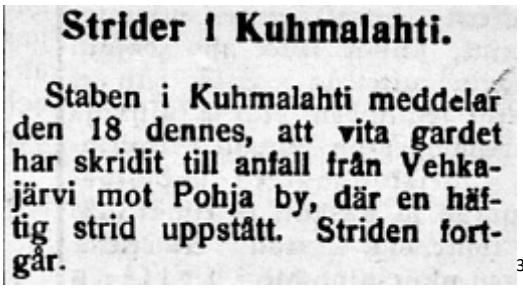
Strider i Kuhmalahti.

Staben i Kuhmalahti meddelar den 18 dennes, att vita gardet har skridit till anfall från Vehkajärvi mot Pohja by, där en häftig strid uppstått. Striden fortgår.

[345]

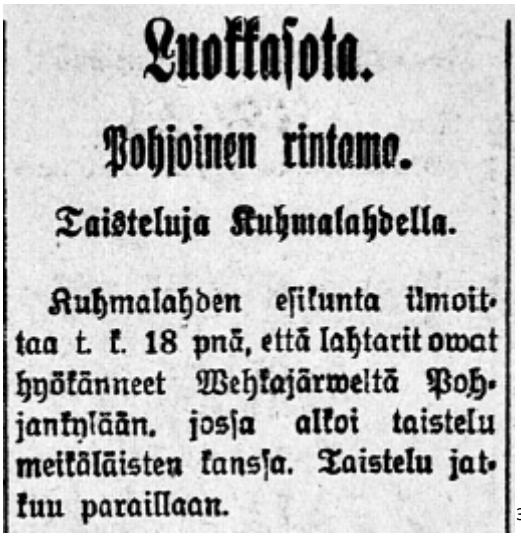
Luokkasota.

Pohjoinen rintama.

Taisteluja Kuhmalahdella.

Kuhmalahden esikunta ilmoittaa t. k. 18 pnä, että lahtarit owat hyökänneet Wehkajärweltä Pohjankylään, jossa alkoi taistelu meikäläisten kanssa. Taistelu jatkuu paraillaan.

[346]

[343] Raitio 1996, 296

[344] Aamulehti nro 37, s. 7, 21.4.1918; ”Punaisten pääesikunnasta – Mielenkiintoisia paljastuksia IX, Maaliskuun 19 p:n keskusteluja”

[345] Porvoon Työväen Tiedottaja nro näytenumero, s. 3, 20.3.1918

[346] Kansan Lehti nro 62, s. 3,19.3.1918

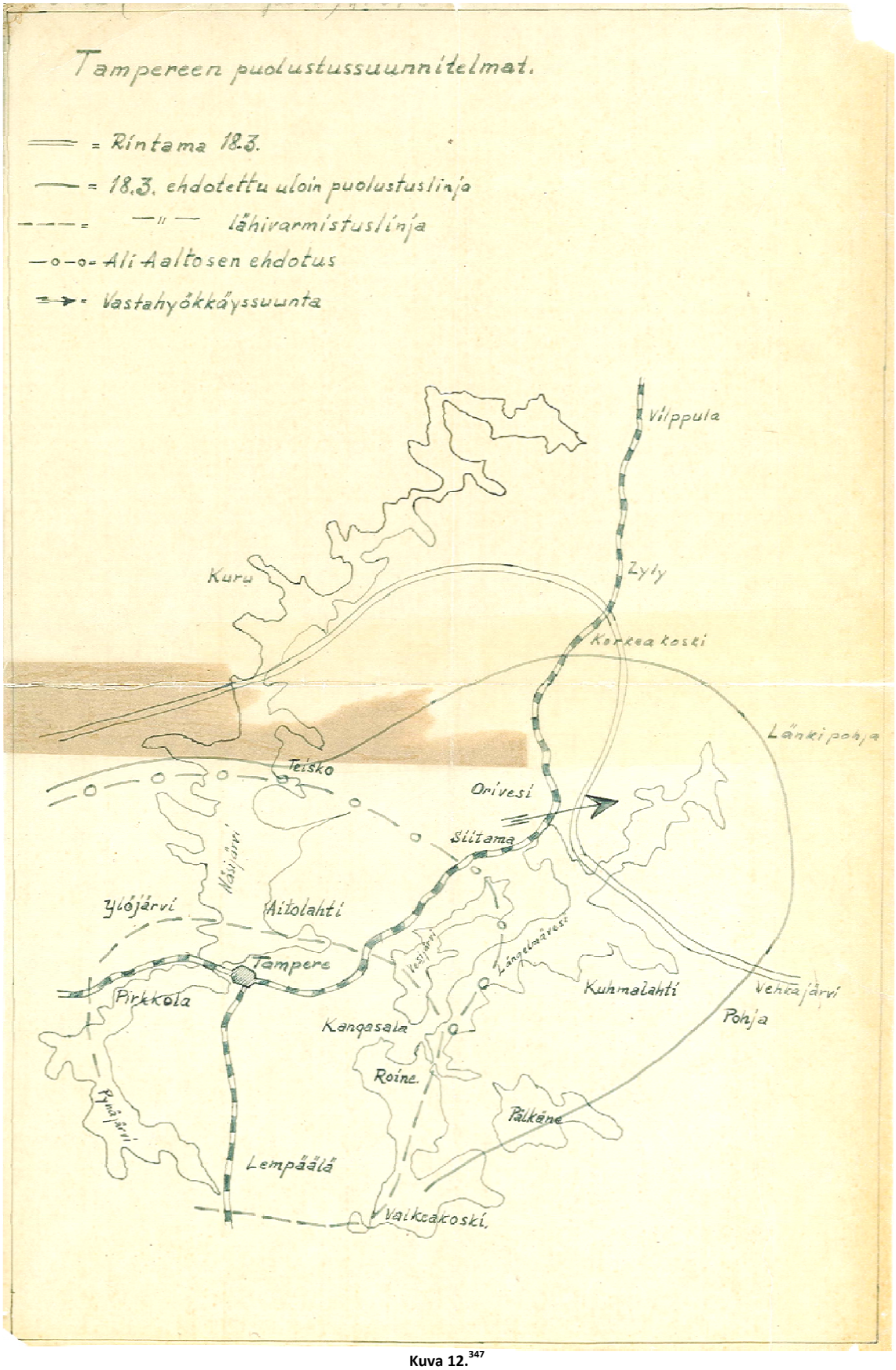

Kuva 12.[347]

[347] Internet: Kansan Arkisto: Suomen luokkasota, HDd, Tampereen puolustukseen liittyviä karttoja